

U IME ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA
KNJIGA O TRAŽENJU ZAJMA, I IZVRŠENJU DUGOVA,
I ZABRANI (raspolaganja imovinom)

I PRAVLJENJU STEČAJA (nad nečijom imovinom radi naplate dugova koje to lice duguje nekom)

GLAVA

(onoga) ko je kupio za dug (tj. na veresiju, na beskamatni kredit sebi neku stvar), a nije kod njega njegova cijena (tj. nema novaca kolika je cijena onoga što je kupio) ili nije u njegovoj prisutnosti (tj. ili ih nema kod sebe, uza se).

PRIČAO NAM JE Muhamed, izvijestio nas je Džerir od Mugireta, od Ša'bije, od Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Ratovao sam (skupa) sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio. Rekao je: "Kako vidiš tvoga (svoga) devca? Da li ćeš prodati meni njega?" Rekao sam: "Da." Pa sam prodao njega njemu. Pa pošto je stigao (u) Medinu, poranio sam k njemu sa devcom (devcem) pa je dao meni njegovu cijenu.

PRIČAO NAM JE Mualla, sin Eseda, pričao nam je Abdulvahid, pričao nam je Aameš, rekao je: spominjali smo međusobno kod Ibrahima zalog u isplati unaprijed pa je rekao: pričao mi je Esved od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kupio hrane od Židova do roka i založio mu je oklop od željeza.

GLAVA

(onoga) ko je uzeo imanja ljudi, hoće (htijući) izvršenje njihovo (tj. vraćanje imanja) ili uništenje njihovo.

PRIČAO NAM JE Abdulaziz, sin Abdullaha, Uvejsija, pričao nam je Sulejman, sin Bilala, od Sevra, sina Zejda, od Ebu Gajsa, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko je uzeo (tj. Ko uzme) imovine ljudi, hoće (htijući) izvršenje (tj. vraćanje) njihovo, izvršio Allah za njega (ili: izvršiće Allah za njega); a ko je uzeo (a) hoće njihovo uništenje, uništio njega (ili: uništiće njega) Allah."

GLAVA

izvršenja (vraćanja, plaćanja) dugova.

A rekao je Allah, uzvišen je: "Zaista Allah zapovjeda vama da izvršite (izručite, vratite) povjerene stvari (povjerena dobra) k njihovim pripadnicima (tj. vlasnicima); i kada ste sudili (i kada sudite) među ljudima, da sudite sa pravdom, zaista Allah (je takav da) je divno

(lijepo ono) što savjetuje vama za njega (što vam ga savjetuje), zaista Allah je bio slušalac i vidilac (tj. Allah čuje i vidi sve šta vi radite)."

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Junusa, pričao nam je Ebu Šihab od Aameša, od Zejda, sina Vehba, od Ebu Zerra, bio zadovoljan Allah od njega, rekao (je):

Bio sam sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, pa pošto je ugledao, misli (na brdo) Uhud, rekao je:

"Ne želim - da se ono preokrene (tj. pretvori, postane) meni zlatom - (da) ostane kod mene od njega (jedan) zlatnik iznad (tj. više od) tri (noći, tj. dana), osim (jednoga) zlatnika (što bih) postavio u zasjedu (tj. pripremio bih) ja njega za dug (dugovanje)."

(To jest: "Kada bi mi se planina Uhud pretvorila u zlato, svu bih je razdijelio za tri dana, i ne bih želio da nakon tri dana od cijele planine kod mene ostane ijedan zlatnik. Jedino bih ostavio zlatnik radi dugovanja; ako se zadužim, da mogu platiti dugovanje; ili: da platim dugovanje koje sam bio dužan, a nisam ga platio za ta tri dana otkako se je Uhud pretvorio bio u zlato jer nisam mogao vidjeti onoga čovjeka kojem dugujem.")

Zatim je rekao (Muhamed a.s. - kaže Ebu Zerr r.a.): "Zaista najmnogobrojniji (imovinom) su najmalobrojniji (nagradom Božijom), osim (onoga imućnoga, bogatoga) ko je rekao (tj. koji bi učinio) sa imovinom ovako i ovako - i pokazao je Ebu Šihab između svoje dvije ruke (tj. naprijed), i (na stranu) od svoje desnice i (na stranu) od svoje ljevice (objašnjavajući da to znači: osim onoga ko dijeli i naprijed, i desno i lijevo) - a malo je (onih) što su oni (takvi, tj. malo je onih koji su takvi)." I rekao je (Muhamed a.s. Ebu Zerru r.a.): "Tvoje mjesto (zadrži)!" (To jest: "Ostani tu gdje si!") I stupio je naprijed ne (tako) daleko. Pa sam čuo (nekakav) glas pa sam htio da dođem (tj. odem, idem) njemu, zatim sam se sjetio njegovoga govora: "Tvoje mjesto (tj. Svoje mjesto zadrži, ne napuštaj sve dotle) dok dođem (dok ne dođem) tebi." Pa pošto je došao, rekao sam: "O poslanice Allaha, koji (je taj što) sam čuo?" Ili je rekao: "Glas koji sam čuo (šta je)?" Rekao je: "A da li si (tj. A je si li) čuo?" Rekao sam: "Da." Rekao je: "Došao je meni Džibril (Gavrilo anđeo) - njemu blagoslov i mir! - pa je rekao: "Ko je umro (tj. Ko umre) od tvoje sljedbe ne udružuje (tj. ne udružujući) sa Allahom (nikakve) stvari, unišao je (tj. unići će u) raj." Rekao sam: "I ako je činio tako i tako (tj. to i to, zar ako je i krao i bludničio)?" Rekao je: "Da."

(Jasno je da se radi o čovjeku koji je nekad u životu činio ta djela ali se iskreno pokajao napustivši zauvijek ta nevaljala djela poslije pokajanja.)

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Šebiba sina Seida, pričao nam je moj otac od Junusa, rekao je Ibnu Šihab: pričao mi je Ubejduh, sin Abdullaha sina Utbeta, rekao je: rekao je Ebu Hurejrete, bio zadovoljan Allah od njega: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Da je bilo za mene (u mene) kao Uhud zlata, ne raduje me da ne prođu na mene (tj. meni) tri (dana), a kod mene je od njega (ikakva) stvar, osim stvar (što) ostavljam u zasjedu (što pripremam, pripremam) za dug (dugovanje)." Predao je njega (ovaj hadis) Salih i Ukajl od Zuhrije.

GLAVA

traženja u zajam deva.

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Šubete, izvijestio nas je Selemete, sin Kuhejla, rekao je: čuo sam Ebu Selemeta u našoj kući priča od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je (jedan) čovjek naplaćivao dug (tražio dug od) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je bio grub (prema) njemu (u traženju duga), pa su namjeravali (spremili se) njegovi drugovi (na toga čovjeka da naprave s njim ružan postupak) pa je rekao:

"Pustite ga, pa (tj. jer) zaista za vlasnika prava je govor, i kupite mu devu (devca), pa dadnite ga njemu." I rekli su: "Ne nalazimo (drugoga) osim vrijednijega od njegove godine (od godine starosti njegova devca)." Rekao je: "Kupite ga, pa dadnite (dajte) ga njemu, pa (jer) zaista najbolji (od) vas je najljepši (od) vas plaćanjem (duga)."

GLAVA

ljepote naplaćivanja duga (traženja svoga duga od drugoga lica).

PRIČAO NAM JE Muslim, pričao nam je Šubete od Abdul-Melika, od Rib'ije, od Huzejfeta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

Umro je (jedan) čovjek pa se reklo njemu (je si li učinio ikakvo dobro?). Rekao je: "Prodavah ljudima (na veresiju), pa prelažah (preko prekoračenja roka koje bi se desilo) od imućnoga, a olakšavah (opraštah dio duga, ili sav dug) od siromašnoga. Pa se oprostilo njemu (tome čovjeku njegovo grijeseenje). Rekao je Ebu Mes'ud: Čuo sam ga (ovaj hadis) od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

GLAVA:

Da li će se dati veći (stariji devac) od njegove godine (tj. od godine, od starosti devca koji se je dužan, kojega je dužan)?

PRIČAO NAM JE Museded od Jahja-a, od Sufjana, pričao mi je Selemete, sin Kuhejla, od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je (jedan) čovjek došao Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (da) naplati njemu devu (devca kojega mu je bio dužan Muhamed a.s.) pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Dadnite ga!" Pa su rekli: "Ne nalazimo (drugoga doba, starosti) osim godinu vrijedniju od njegove godine (vrijednijega devca nalazimo, ali ne nalazimo onih godina devca u kojima je godinama bio njegov devac)." Pa je rekao (taj) čovjek: "Ispunio si u cijelosti meni, ispunio u cijelosti tebi Allah (ako mi dadneš toga vrijednijega)!" Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Dadnite ga, pa (jer) zaista od najboljih ljudi je najljepši njih plaćanjem (duga, tj. od najboljih ljudi je onaj ko najljepše isplaćuje svoj dug drugima ljudima zadovoljivši ih)."

GLAVA

ljepote plaćanja (duga).

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Sufjan od Selemeta, od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio je za (u jednoga) čovjeka na Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, zub od deva (tj. dugovanje jednoga grla od deva, staroga jedan zub - a to znači jednu godinu - jer "sinnun" doslovno znači: zub, ali se misli na godinu, starost i u ovome hadisu i u nekim prošlim hadisima sličnoga sadržaja), pa je došao njemu (da) naplati njemu (tj. od njega dug) pa je rekao, pomilovao ga Allah i spasio: "Podajte mu." Pa su tražili njegov zub (starost njegovoga grla), pa nisu našli njemu osim zub iznad nje (iznad te starosti). Pa je rekao: "Podajte mu." Pa je rekao: "Ispunio si u cijelosti meni, ispunio u cijelosti Allah za tebe (tebi)!" Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Zaista najbolji (od) vas je najljepši (od) vas plaćanjem (isplaćivanjem duga)."

PRIČAO NAM JE Hallad, pričao nam je Misar, pričao nam je Muharib, sin Disara, od Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Došao sam Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, a on je u Bogomolji. Rekao je Misar: Mislim ga (da) je rekao: (u Bogomolji u) ručanicu (u ručanje doba na selu, a to je pred podne na dva do tri sata). Pa je rekao: "Klanjaj dva naklona (rekata)." A bio je za (u) mene na njemu dug (dakle: bio mi je dužan neki dug), pa je platio meni i povećao je meni (tj. dao mi je više).

(Veli se da je Muhamed a.s. dao Džabiru r.a. jedan kirat više nego što je dug iznosio. Veli se da je Džabir r.a. rekao: "Neće se od mene nikad rastaviti ovaj novčić!" Pa ga je stavio u jednu kesu i čuvao ga dok ga nisu odnijele Jezidove čete sa ostalim stvarima koje su odnijele poslije bitke koja se zove Jevmul-Harreti.)

GLAVA:

Kada je platio ispod svoga duga (tj. manje nego je dužan - manje nego iznosi njegovo pravo, vlasnikovo, vlasnika duga), ili je odriješio njega (tj. ili ga je oslobodio duga, poklonio svoj dug vlasnik duga čovjeku koji je dužan), pa on (ovaj svaki postupak) je dozvoljen (ako je u oba slučaja vezan za dobrovoljnost vlasnika duga).

PRIČAO NAM JE Abdan, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Junus od Zuhrije, rekao je: pričao mi je Ibnu Kab, sin Malika, da je Džabir, sin Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, izvijestio njega da je njegov otac ubio se (tj. da je ubijen, poginuo na) dan Uhuda (kao) mučenik, a na njemu je dugovanje (a on je dužan). Pa su se zažestili vjerovnici u njihovim (svojim) pravima (tj. žestoko su navalili da im se isplati dug), pa sam došao Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je pitao (molio) njih da prime datule moga zida (tj. vrta, voćnjaka ograđenoga zidom za svoje dugove) i (da) odriješ moga oca (da razduže duga moga oca). Pa nisu htjeli (jer su smatrali da njihova potraživanja iznose mnogo više nego vrijedi iznos datula na palmama moga vrta). Pa nije dao njima Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, moga zida. I rekao (je):

"Poranićemo (Doći ćemo rano) na tebe (tebi)." Pa je poranio na nas (nama) dok je osvanuo. Pa je ophodio u palme (okolo, oko palmi) i molio je u (za) njihov plod za blagoslov. Pa sam posjekao njih (tj. obrao njihov plod), pa sam isplatio njima (dugovanje oca) i ostalo je (nešto, neki dio i) za nas od njihovih datula (od datula tih palmi).

GLAVA:

Kada je činio odmazdu (tražio isto onako da mu se vrati kao što je dao na dug, na zajam), ili je činio nasumce (tražio da mu se vrati otprilike isto, ne važući i ne mjereći) u dugu (potraživanju) datulu za datulu ili (drugu vrstu ishrane) osim njega (osim ploda palme kada potražuje onaj kome se dužno).

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Munzira, pričao nam je Enes, od Hišama, od Vehba, sina Kejsana, od Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je on izvijestio njega da je njegov otac preminuo (doslovno: usmrtio se, tj. umro) i ostavio na njemu (tj. na sebi dugovanje od) trideset veskova za čovjeka (tj. koje je dugovao jednome čovjeku) od Židova. Pa je tražio čekanje (priček za dug od) njega Džabir, pa nije htio da pričekaja njega. Pa je govorio Džabir poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, radi (toga, o tome da) se zauzme za njega k njemu (kod njega, kod toga Židova). Pa je došao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i govorio je (tome) Židovu za (postupak da) uzme plod njegovih palmi za (dugovanje) koje je njemu (pripadalo, tj. koje mu je bio dužan otac Džabira), pa nije htio (Židov da pristane na to). Pa je unišao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (u) palme pa je išao u njima (tj. između njih - prošao je između njih). Zatim je rekao Džabiru:

"Sijeci (tj. Beri, trgaj) njemu, pa ispuni u cijelosti njemu (dug) koji je za njega (koji je njegov)." Pa je sjekao (brao) njega (plod palmi) poslije što se vratio (između palmi) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je ispunio u cijelosti njemu (Židovu) trideset veskova, i preostala je njemu (količina datula od) sedamnaest veskova (datula, vesk je 60 sa'ova). Pa je došao Džabir poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, radi (toga da) izvijesti njega za (ono) koje je bilo (tj. za slučaj koji se desio sa datulama), pa je našao njega (da) klanja popodnev (ikindiju). Pa pošto je otišao (sa molitve, tj. završio molitvu), izvijestio je njega za pretek (višak datula). Pa je rekao: "Izvijesti sina Hattaba (Hatabova)." Pa je otišao Džabir k Umeru, pa je izvijestio njega, pa je rekao njemu Umer: "Zaista već sam znao kada je išao u njih poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zaista (da) će se svakako blagosloviti u njih (tj. one - od Uzvišenoga Boga će pasti blagoslov među njih, na njima, na datule)."

GLAVA

(onoga) ko je tražio utočišta (od Uzvišenog Boga da ga sačuva) od duga.

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije. - H - A pričao nam je Ismail, rekao je: pričao mi je moj brat od Sulejmana, od Muhameda, sina Ebu Atika, od Ibnu Šihaba, od Urveta da je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje, izvijestila njega da poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, moljaše u molitvi i govori (tj. govoreći i ovo u molenju):

"Bože moj, utječem se u Tebe (tj. Tebi) od griješnja i dugovanja." Pa je rekao (jedan) govornik: "Šta je umnožilo (ono) što tražiš utočišta, o poslaniče Allaha, od duga (tj. Ala mnogo - što li mnogo tražiš utočišta, o poslaniče Allaha, od dugovanja)!" Rekao je: "Zaista čovjek kada se zadužio (kada se zaduži), pričao je pa je slagao, i obećao je pa je protivno učinio."

(To jest: priča dužan čovjek da će platiti dug o (u) roku pa slaže jer mu se desi neka smetnja da ne mogne platiti kad je bio rok, pa obeća da će taj i taj dan platiti pa opet učini suprotno obećanju. To su sve grijesi na koje čovjeka navede dug.)

GLAVA

molitve na (za onoga) ko je ostavio dug.

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Šubete od Adijja, sina Sabita, od Ebu Hazima, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko je ostavio imanje, pa za njegove nasljednike je (to); a ko je ostavio težinu (teret, tj. dugovanje, dug), pa k nama je."

(Već je prolazio hadis u ovome smislu, i tamo se dalo objašnjenje.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Ebu Amir, pričao nam je Fulejh od Hilala, sina Alije, od Abdurahmana, sina Ebu Amreta, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Nema (nikakvoga, nikog) od vjernika (da je drukčiji odnos između mene i njega) osim (takav), a (da) sam ja bliži za njega (ja sam preči njemu od svakoga drugog) u ovozemaljskom životu i drugome svijetu (na Sudnjem danu). Čitajte ako ste hteli (ako hoćete): "Vjerovijesnik, je bliži za vjernike (tj. vjericima) od njihovih osoba....". Pa koji god vjernik umre i ostavi imanje, pa neka naslijedi njega njegovi rođaci (muški po ocu) ko (god oni) bili. A ko ostavi dug ili propast (tj. porodicu izloženu propasti zbog malodobnosti djece i slično), pa neka dođe meni pa ja sam njegov zaštitnik."

GLAVA

odugovlačenja imućnoga (da plati dugovanje) je nasilje.

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Abdul-Aala od Mamera, od Hemmama, sina Munebiha, brata Vehba, sina Munebiha, da je on čuo Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Odugovlačenje imućnoga (bogatoga) je nasilje."

GLAVA:

Za vlasnika prava je govor.

A spominje se od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Zavijanje (tj. zavlačenje, odugovlačenje) nalazioca (onoga koji nalazi mogućnost, ima mogućnost da plati dug) dozvalja (dozvoljava) njegovu čast i njegovu kaznu." Rekao je Sufjan: "Njegova čast (da se okalja na taj način da) rekne: "Odugovlačio si mi." A njegova kazna je zatvor."

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Šubeta, od Selemeta, od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Došao je Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (jedan) čovjek (da) naplati njemu (tj. od njega svoj dug) pa je bio grub njemu (prema njemu). Pa su namjerili s njim njegovi drugovi (da se obračunaju). Pa je rekao: "Pustite ga, pa (tj. jer) zaista za vlasnika prava je govor."

GLAVA:

Kada je našao njegovo (tj. svoje) imanje kod bankrota (čovjeka pod stečajem, čovjeka koji je nesposoban da plaća dugove zbog prezaduženosti po odluci suda, pa bilo da je to imanje dao bankrotu) u prodaji, i (tj. ili) zajmu i (ili u) pohrani - pa on je preči za njega (tj. za to imanje da ga dobije nego ostali povjerioci).

A rekao je Hasen: Kada je bankrotirao (jedan čovjek) i razjasnilo se (njegovo bankrotstvo kod suda), nije dozvoljeno njegovo oslobađanje ropstva, a ni njegova prodaja, a ni njegova kupovina. (To jest: nije pravno valjano njegovo raspolaganje svojom imovinom: ni da on oprašta od ropstva robove ako ih ima, ni da prodaje ni da kupuje.) A rekao je Seid, sin Musejeba: Sudio je Usman (da) ko naplati od svoga prava (nešto od nekoga dužnika) prije (da) bankrotira (taj dužnik), pa on je za njega (tj. pa ono što je uzeo njegovo je, pripada njemu); a ko je poznao (ko pozna) svoju robu sa njezinom istovjetnošću (tj. da je to ona ista, prava njegova roba), pa on je preči za nju (od drugih povjerilaca, potražilaca).

(Napominje se da će se radi kratkoće prevoditi svi izrazi koji označuju pravljenje stečaja, biti pod stečajem, čovjek koji je pod stečajem - a to su izrazi: teflisun, iflasun, muflisun - prevodiće se sa izrazom: bankrotirati, bankrotiranje, bankrot.)

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Junusa, pričao nam je Zuhejr, pričao nam je Jahja, sin Seida, rekao je: izvijestio me Ebu Bekr, sin Muhameda sina Amra sina Hazma, da je Umer, sin Abdulaziza, izvijestio njega da je Ebu Bekr, sin Abdurahmana sina Harisa sina Hišama, izvijestio njega da je on čuo Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio - ili je rekao: čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Ko je stigao (Ko stigne) svoje imanje sa njegovom istovjetnošću (tj. isto onakvo kakvo je bilo, da nije izmijenjeno niti zamijenjeno) kod čovjeka ili lica (što) je već bankrotiralo, pa on je preči za njega od (drugih) osim njega."

(Hanefiti-hanefije su stanovišta da je onaj ko nađe svoju robu kod bankrota jednak drugima povjeriocima, potražiocima - a ovaj se hadis, po njihovom mišljenju, odnosi na ukradenu, otetu, opljačkanu robu i sličnu njoj. Obrazloženje pravnika hanefijskog mezheba za ovo njihovo stanovište neće se navoditi.)

GLAVA

(onoga) ko je odgodio dužnika (da od njega naplati dug vlasniku; ili: ko je odgodio vjerovniku da mu plati dug) do sutra ili slično njemu (tj. do prekosutra), a nije vidio (smatrao) to odugovlačenjem.

(Riječ garim znači i dužnik, a i povjerilac, potraživalac dugovanja. Ima svojstvo da označuje suprotna značenja. Zato su u zagradi i navedene obje mogućnosti u tumačenju.)

A rekao je Džabir: Zažestili su se povjerioci u svojim pravima u dugu moga oca, pa je pitao (molio) njih Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, da prime plod moga zida (vrta ograđenoga zidom) pa nisu htjeli. Pa nije dao njima zid i nije razbio (tj. razdijelio) njega njima. I rekao (je):

"Poraniću na tebe (tebi) sutra." Pa je poranio na nas (nama) kada je osvanuo (osvanulo), pa je molio u njezinom plodu (u plodu bašče Uzvišenoga Boga) za blagoslov, pa sam isplatio njima (dugovanje, dug).

GLAVA

(onoga) ko je prodao imanje bankrota, ili osiromašenoga (čovjeka) pa je razdijelio njega među povjericu, ili je dao njega (osiromašenome licu) da troši na njegovu (svoju) osobu (na samoga sebe).

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jezid, sin Zurej'a, pričao nam je Husein Mualim, pričao nam je Ata', sin Ebu Rebaha, od Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Oslobodio je (ropstva jedan) čovjek (jednoga) dječaka ostrag (tj. poslije svoje smrti ga oslobađa, proglašava ga slobodnim poslije svoje smrti). Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko će kupiti njega (toga dječaka) od mene?" Pa je kupio njega Nuajm, sin Abdullaha. Pa je uzeo njegovu cijenu pa je dao nju k njemu.

GLAVA:

Kada je pozajmio njemu do imenovanoga roka, ili je oročio (postavio rok) njemu u prodaji.

Rekao je Ibnu Umer o zajmu do roka: Nema štete za (zbog) njega; i (nema štete, grijeha) ako se dadne vrijednije (više) od njegovih srebrenjaka dok (god to) sebi ne uvjetuje (ne uslovi). A rekao je Ata' i Amr, sin Dinara: On je do njegovoga roka u zajmu (dužan da čeka i da vrati tačno na rok, pa kada bi tražio prije roka da vrati zajam, nema pravo na to). (Ovo stanovište zastupaju samo malikiti.) A rekao je Lejs: pričao mi je Džafer, sin Rebiata, od Abdurahmana, sina Hurmuza, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega (s njim), od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da je on spomenuo (jednoga) čovjeka iz Israelićana (koji) je pitao (molio) nekoga Israelićanina da pozajmi njemu. Pa je dao nju (sumu) k njemu do imenovanog roka. Hadis.

GLAVA

zauzimanja (zagovaranja) u (o) spuštanju (sniženju, tj. opraštanju jednoga dijela) duga.

PRIČAO NAM JE Musa, pričao nam je Ebu Avanete od Mugireta, od Amira, od Džabira, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Pogodio se (tj. Pogođen je) Abdullah, a ostavio je porodicu i dug. Pa sam tražio (obrativši se) k vlasnicima (toga) duga da spuste (oprote) neki (dio) od njegovoga duga, pa nisu htjeli. Pa sam došao Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam tražio zauzimanje (zagovaranje) sa njim na njih (se obraćajući), pa nisu htjeli. Pa je rekao:

"Sastavi tvoje (svoje) datule svaku stvar od njih napose (doslovno: na njezinu posebnost, tj. napose): kitu (grozd od datula, hurmi zvanih) Ibnu Zejd napose, a line napose, a adžve napose."

(Datule zvane Ibnu Zejdove su vrsne datule, a datule zvane lin su slabe datule, a datule zvane adžvetun su jedne od najvrsnijih datula. Adžvetun inače znači i presovane datule.)

"Zatim dovedi ih (povjerioce) dok dođem tebi." Pa sam (to) učinio. Zatim je došao - njemu mir! - pa je sjeo na njega (na datule, tj. kod datula) i mjerio je za svakoga čovjeka (svakome čovjeku) dok je ispunio (dok je našao da je ispunio u cijelosti dug), i ostale su datule kao što su one, kao da ono nije se dotaklo (njih). I ratovao sam (skupa) sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, na devi (jednoj) našoj (muškoj), pa se umorio (taj) devac, pa je zaostao na meni (tj. sa mnom iza naroda, iza kolone). Pa je udario (štapom) njega Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, ozad (iza). Rekao je: "Prodaj mi ga, a tebi su njegova leđa (tj. jahanje) do Medine." Pa pošto smo se približili, tražio sam dozvolu pa sam rekao: "O poslaniče Allaha, zaista ja sam novoga (tj. skoroga) vremena sa svadbom (brakom, tj. skoro sam se oženio)." Rekao je, pomilovao ga Allah i spasio: "Pa šta (tj. koju) si oženio djevojku ili udovicu?" Rekao sam: "Udovicu. Pogodio se (tj. Pogoden) je Abdullah (u borbi), a ostavio je male djevojke (kćeri), pa sam oženio udovicu (oženio sam se sa udovicom da) poučava njih i odgaja njih." Zatim je rekao: "Idi tvojoj (svojoj) porodici." Pa sam stigao pa sam izvijestio moga (svoga) ujaka za prodaju devca. Pa je korio mene (Pa me korio). Pa sam izvijestio njega za sustalost devca i za (postupak) koji je bio od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i njegovo udaranje njega. Pa pošto je stigao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, poranio sam k njemu sa devcem. Pa je dao meni cijenu devca, i (toga istoga) devca i moj dio (od ratnog plijena) sa narodom (tj. jednako sa ostalim ljudima izjednačivši me u dijelu).

GLAVA

(onoga) što se zabranjuje od upropaštavanja imovine i (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je: "... i Allah ne voli pokvarenosti." i "... zaista Allah neće popraviti (ili: učiniti dobrim) posao pokvarenih." A rekao je u Svome govoru, uzvišen je: "... da li tvoje molitve zapovijedaju tebi da ostavimo (ono) što obožavaju naši očevi, ili da činimo u našim imanjinama što hoćemo....". I rekao je, uzvišen je: "... i ne dajite glupima vaša imanja....". I (GLAVA) zabrane u tome (slučaju da raspolaže svojom imovinom kada je troši glupo, nerazumno, rasipno) i (GLAVA onoga) što se zabranjuje od prevare (varke, varanja u kupoprodaji).

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Sufjan od Abdullaha, sina Dinara, čuo sam Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: rekao je (jedan) čovjek Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista je se varam (tj. varaju me) u prodajama." Pa je rekao: "Kada prodaješ (nekome čovjeku), pa reci: "Nema prevare (varke, obmane)!" Pa je bio (običaja taj) čovjek (da) govori njega (taj izraz "Nema prevare!").

PRIČAO NAM JE Usman, pričao nam je Džerir od Mansura, od Šabije, od Verrada, slobodnjaka Mugireta, sina Šubeta, od Mugireta, sina Šubeta, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista Allah je zabranio na vas (vama) neposlušnost majkama, i zakopavanje kćera (ženske djece u zemlju žive), i zaprečivanje (tj. neizvršavanje onoga što treba da vršite) i daj! (To jest: i daj mi to i to, bez obzira što je to zabranjeno, ili je način za postizanje nečega zabranjen, samo daj!). A mrzio je (tj. mrzi) vam (Allah): "reklo se je i rekao je; i mnogobrojnost pitanja (molenja ljudima, tj. mnogo prosjačenje) i upropaštavanje imovine."

(Zadnje riječi ovoga hadisa tumače se na dugo i široko. Reklo se je i rekao je: to i to se priča, taj i taj je rekao to i to. Mnogobrojnost pitanja: 1. pitati mnogo za poslove i stvari ljudi, 2. prosjačenje, 3. pitati o nauci radi ispitivanja sposobnosti lica i radi prostoga raspravljanja bez

namjere da se stvarno upozna sa istinom, 4. zapitkivanje Muhameda a.s. koje je moglo dovesti do nepotrebnih opterećenja koja su prešućena. Upropašćenje imovine: 1. najobičnije uništavanje bez ikakve potrebe, 2. trošenje u luksuz, 3. dopuštanje rasipniku da troši nerazumno imovinu, 4. trošenje imovine u zabranjene radnje i poslove. Ova se objašnjenja neće više davati uz ovaj hadis koji će se još puta pojavljivati u tekstu.)

GLAVA

Rob je pastir (čoban) u imovini svoga gospodara i neće raditi (drukčije) osim sa njegovom dozvolom.

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio me Salim, sin Abdullaha, od Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je on čuo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Svaki (od) vas je pastir (čoban) i pitan (tj. biće pitan, odgovaraće) za svoje stado. Pa vođa (glavni, vrhovni rukovodilac) je pastir i on je pitan (biće pitan) za svoje stado. I čovjek u svojoj porodici je pastir i on je pitan (i on će biti pitan) za svoje stado. I žena u kući njezina (tj. svoga) muža je pastirica i ona je (i ona će biti) pitana za njezino (svoje) stado. I sluga u imanju svoga gospodara je pastir i on je (i on će biti) pitan za svoje stado." Rekao je: Pa sam čuo ove (ličnosti da su spomenute) od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a mislim Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) je rekao: "I čovjek u imanju svoga oca je pastir i on je (i on će biti) pitan za svoje stado. Pa svaki (od) vas je pastir i svaki (od) vas je pitan (odgovoran) za svoje stado."

U IME ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

O PREPIRKAMA

(Parničenjima, parnicama, sporovima, svadama)

GLAVA

(onoga) što se spominje o uznemiravanju (ili: o dovođenju na sud) i prepiranju (prepirci na sudu) između muslimana i Židova.

PRIČAO NAM JE Ebul-Velid, pričao nam je Šubete, rekao je Abdulmelik, sin Mejereta: izvijestio me, rekao je: čuo sam Nezzala, čuo sam Abdullaha (Mesudova) govori: čuo sam (jednog) čovjeka (da) je pročitao (jedan) odlomak (Kur'ana čitajući ga takvom izvedbom da) sam čuo od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, njezinu suprotnost (tj. taj čovjek je pročitao taj odlomak protivno, suprotno čitanju, učenju Muhameda a.s.), pa sam uzeo za njegovu ruku, pa sam doveo njega poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Oba vas ste dobročinitelji." (To jest: Svaki od vas dvojice lijepo čita, pravilno čita taj odlomak. Ovo pokazuje da Abdullah nije bio čuo, i nije znao za drugi način čitanja toga odlomka.) Rekao je Šubete: Mislim ga (da) je rekao: "Ne prepirate se (Ne protuslovite), pa (tj. jer) zaista (oni) koji su bili prije vas, prepirali su se pa su propali."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Kazeata, pričao je nama Ibrahim, sin Sada, od Ibnu Šihaba, od Ebu Selemeta i Abdurahmana Aaredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Grdila (Psovala) su se dva čovjeka: (jedan) čovjek od muslimana i (jedan) čovjek od Židova. Rekao je musliman: "Tako mi (Onoga) koji je odabrao Muhameda nad svjetove." Pa je rekao Židov: "Tako mi (Onoga) koji je odabrao Musa-a (Mojsija) nad svjetove." Pa je podigao musliman svoju ruku kod toga (tj. kad je čuo riječi Židova) pa je plesnuo (ošamario) lice Židova. Pa je otišao Židov k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je izvijestio njega o (onome) što je bilo od njegove stvari i stvari muslimana. Pa je pozvao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, muslimana pa je pitao njega o tome, pa je izvijestio njega. Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ne odabirite (Ne dajite smatrati boljim) mene nad Musa-a, pa (tj. jer) zaista ljudi će se onesvijestiti (od straha na) sudnjem danu. Pa ću se onesvijestiti (i ja) sa njima, pa ću biti prvi (onaj) ko će se osvijestiti (doći sebi) pa kadli Musa uhvativač (tj. uhvatio se čvrsto) strane Prijestolja! Pa neću znati (tj. ne znam) je li bio u (tj. među onima) ko se onesvijestio pa se osvijestio prije mene, ili je bio (tj. ili će on biti) od (onih) koje je izuzeo Allah (tj. rekao da se neće oni onesvijestiti, koje Allah htjedne održati da se ne onesvijeste)?"

(Sa ovim se misli, po nekim komentatorima, na riječi jednoga ajeta: "... fe saika men fissestavati ve men fil-erdi illa men šaellahu....", ali to mišljenje ima i slabosti. Ne može se u ovome prevodu opširno o svemu obrazlagati kao u komentarima, pa ni o ovome se neće davati objašnjenja.)

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Vuhejb, pričao nam je Amr, sin Jahja-a, od njegova oca, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Dok je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sjedač (sjedio), došao je (jedan) Židov pa je rekao:

"O Ebul-Kasime, udario je moje lice (jedan) čovjek od tvojih drugova." Pa je rekao: "Ko?" Rekao je: "Čovjek (neki) od Pomagača." Rekao je: "Pozovite ga." Pa je rekao: "Da li si udario njega?" Rekao je: "Čuo sam ga u čaršiji (tj. na trgu da) se kune: "Tako mi (Onoga) koji je odabrao Musa-a nad ljude." Rekao sam: "O nevaljalče, nad Muhameda, pomilovao ga Allah i spasio, (zar da ga je odabrao)? Pa je uzela mene (velika) srdžba (tako da) sam udario njegovo lice." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Ne odabirite (tj. Ne dajite prednost nijednom) među vjerovijesnicima, pa (jer) zaista ljudi će se onesvijestiti (na) sudnjem danu, pa ću biti prvi ko (će imati čast da) će se raspuknuti od njega (nad njim) zemlja pa kadli ja sa Musa-om (a on je) uzimač (uzeo je) za (jedan) stup (stub) od stupova Prijestolja! Pa ne znam da li je bio u (onima, među onima) ko se onesvijestio, ili se obračunao (ili je obračunato sa njim) sa prvim onesvještenjem.

(To jest: Kada se onesvijestio na Turi Sina-u, pošto mu se pokazao Uzvišeni Bog. U ovome hadisu "jas'akune" znači: (ljudi) će pomrijeti. Na to ukazuje dalji tok pričanja u hadisu: pa ću biti prvi nad kim će se raspuknuti zemlja, tj. ko će biti proživljen. Međutim, komentatori i na tome mjestu to "jas'akune" smatraju da znači "onesvijestiće se", i kažu da se radi o onesvještenju od puhanja u rog radi proživljenja, a to bi moglo da bude odmah nakon samoga proživljenja. Ima tu mnogo stvari koje bi trebalo objašnjavati. Saika, jasaku znači i onesvijestiti se, a i umrijeti. Jednu važnu činjenicu pokazuje i ovaj i prethodni hadis: Muhamed a.s. nije tražio da se on smatra najboljim. Još manje je htio da kaže da je zbog njega

Uzvišeni Allah i stvorio sve sfere, a to su neki krivotvoritelji hadisa njemu pripisali da je on rekao kako mu je Uzvišeni Allah objavio osim Kur'ana (takozvani hadisi kudsiju): "Levlake levlake lema kalaktul-eflake - Da nije tebe, da nije tebe, zaista ne bih stvorio sfera." Ovi hadisi u Buhariji, između ostaloga, jasno pokazuju da Muhamed a.s. nije to nikad rekao. Osim toga Allah dž.š. na više mjesta kaže u Kur'anu: "... Jahlukullahu ma ješau...": stvara Allah šta hoće..."; "... innellahe jefalu ma juridu...": zaista Allah čini šta hoće." Dakle Uzvišeni Bog je po svojoj ničim neograničenoj volji i ni za koga vezanoj volji stvorio je sfere i sve što postoji. To naročito treba uvidjeti i uočiti.)

PRIČAO NAM JE Musa, pričao nam je Hemmam od Katadeta, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, da je (jedan) Židov zdrobio glavu (jedne) djevojke među dva kamena. Reklo se:

"Ko je učinio ovo s tobom? Da li je omsica (taj)? Da li je omsica (taj)?" Dok se je imenovao (taj) Židov (tj. dok se je spomenulo i ime Židova koji je to i učinio). Pa je dala znak sa svojom glavom (da je on).

(Znači nije mogla govoriti zbog teških ozljeda.)

Pa se uzeo (uhvatio taj, uhvaćen je taj) Židov pa je priznao. Pa je zapovjedio za njega Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa se zdrobila njegovu glavu među dva kamena.

GLAVA

(onoga) ko je vratio (tj. odbio, oglasio nevaljanim) posao ludoga (rasipnika) i (onoga koji je) slabe pameti iako nije bio zabranio njemu vođa (ili sudija da raspolaže svojom imovinom).

A spominje se od Džabira, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) je vratio na milodarivaoca (tj. vratio je milostinju jednome čovjeku koji je donio milostinju da ju dadne, a sam je bio siromašan - vratio mu je) prije zabrane, zatim je zabranio njemu (da daje milostinju dok je god siromašan).

(U vezi ovoga komentatori navode dva slučaja. Prvi slučaj, koji je zabilježio Ebu Davud, bio je sa jednim čovjekom koji je našao komad zlata kao jaje u jednom rudniku, pa ga je donio Muhamedu a.s. i rekao: "Uzmi ovo, i podaj nekome kao milostinju radi Allaha, pa ja nemam drugoga imanja osim ovo." Muhamed a.s. se okrenuo na drugu stranu praveći se da nečuje. Pa je ponovio onaj čovjek svoje izlaganje. Muhamed a.s. je uzeo taj komad zlata i gađao njime toga čovjeka, zatim je rekao: "Neki od vas donese svoje jedino imanje da ga podijeli kao milostinju, a nema ništa drugo u posjedu, zatim poslije toga sjedne da pruža ruku ljudima da mu daju milostinju. Milostinja se dijeli samo u stanju bogatstva." Drugi slučaj je sa čovjekom koji je imao jedinoga roba i rekao mu da je slobodan kad on, kao njegov vlasnik umre. Takav se rob ne može prodati. Međutim, taj je čovjek poslije zapao u teško siromaštvo. Muhamed a.s. je rekao ko će da kupi toga roba od njega, pa ga je kupio njegov drug Nuajm. Muhamed a.s. je onda cijenu toga roba dao njegovom vlasniku i rekao mu: "Počni sa sobom, sa svojom osobom, pa njoj (tj. sam sebi) podijeli milostinju. Pa ako ti nešto preostane, pa podijeli svojoj porodici. Pa ako ti opet preostane, pa podijeli svojoj rodbini. Pa ako ti nešto opet preostane, pa onda dijeli tamo i ovamo, tj. naprijed, i desno i lijevo.)

A rekao je Malik: Kada je bio za (tj. u jednoga) čovjeka na (jednom, nekom) čovjeku imetak (imanje, tj. dugovanje), a za njega (tj. a u njega, u čovjeka koji duguje) je rob, nema (nikakve) stvari za (u) njega (druge) osim njega (toga roba), pa je oslobodio njega - nije

dozvoljeno njegovo oslobađanje (tj. nije tome zaduženome dozvoljeno da oslobodi toga svoga roba koji mu je jedina imovina). A ko je prodao na slaboga (tj. slaboumnome čovjeku) i sličnome njemu pa je dao njegovu cijenu k njemu, i zapovjedio mu za poboljšanje i ustajanje (zabavljanje) sa svojim stanjem (te on tako i postupi, pustiće ga da raspolaže svojom imovinom). Pa ako je pokvario poslije (svoj postupak), spriječiće ga (da raspolaže svojom imovinom) zato (što se zna) da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, zabranio upropaštavanje imovine, i rekao je za (onoga, tj. onome) koji se vara (tj. koji biva više puta prevaren) u prodaji:

"Kada prodaješ (nekome nešto), pa reci: "Nema prevare!" A nije uzeo (tj. oduzeo) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, njegovo imanje (njegovu imovinu, tj. imovinu onoga koji je bio izjavio svome robu da će biti slobodan poslije njegove smrti, a to mu je bilo jedino imanje, pa mu je Muhamed a.s. prodao toga roba dječaka i dao mu je novac od te prodaje da ga troši za svoje potrebe).

(To jest: Nije zadržao taj novac Muhamed a.s. kod sebe da mu ga povremeno daje. Znači da ga nije smatrao zbog njegovog postupka ludim i rasipnikom, jer da ga je takvim smatrao, ne bi mu odjednom uručio novac koji se dobio za roba. Inače mezhebi imaju različita stanovišta i gledanja na pitanje oglašnja nekoga za luda, nerazumna, rasipna čovjeka i na pitanje zabrane takvom čovjeku da raspolaže svojom imovinom. Kastalanija kaže da hanefijski pravници smatraju da se ne može punoljetnom slobodnom čovjeku staviti zabrana raspolaganja vlastitom imovinom. Treba naglasiti da se neće čovjek oglasiti rasipnikom i ludom ako je htio jedinu imovinu dati u milostinju pa mu se to spriječilo i zabranilo.)

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Abdulaziz, sin Muslima, pričao nam je Abdullah, sin Dinara, rekao je: čuo sam Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Bio je (jedan) čovjek (takav da) se vara (da ga varaju) u prodaji pa je rekao njemu Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kada prodaješ (nekome), pa reci: "Nema prevare (varke)!" Pa govoraše ga (taj izraz).

PRIČAO NAM JE Asim, sin Alije, pričao nam je Ibnu Ebu Zi'b od Muhameda, sina Munkedira, od Džabira, bio zadovoljan Allah od njega, da je (jedan) čovjek oslobodio (ropstva jednoga) roba svoga, nije njemu (tj. nije u njega bilo u vlasništvu drugo) imanje osim njega, pa je vratio njega (tj. odbio, poništio je taj postupak) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je kupio njega (roba) od njega (od Muhameda a.s.) Nuajm, sin Nahhama.

(Veli se da je tome robu bilo ime Jakub, a njegovom vlasniku prije Nuajma da je bilo ime Ebu Mezkur, odnosno da se tako nazivao.)

GLAVA

govora protivnika (parničara, prepirača) nekih (od) njih o nekima.

PRIČAO NAM JE Muhamed, izvijestio nas je Ebu Muavijete od Aameša, od Šekika, od Abdullaha (Mesudova), bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko se zakune na (neku) zakletvu, a on je u njoj grijешnik zato (da) sebi odsiječe (prigrabi, otkine, prisvoji) s njom imanje muslimana čovjeka, sresti će Allaha, a On je na njega srdit." Rekao je: Pa je rekao Ešas: "O meni (U vezi mene) tako mi Allaha bilo je to. Bila je između mene i između (jednoga) čovjeka od Židova (jedna) zemlja pa je nijekao (odricao moje pravo) meni. Pa sam predveo (priveo, doveo) njega k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Da li ti je (tj. imaš li kakav) dokaz?" Rekao sam: "Ne." Rekao je: Pa je rekao Židovu: "Zakuni se!" Rekao je: Rekao sam: "O poslaniče Allaha, tada će (da) se zakune i ode sa mojim imanjem (i odnese moje imanje)." Pa je spustio Allah, uzvišen je:

"Zaista koji kupuju za ugovor Allaha i svoje zakletve malu cijenu.....", do kraja (toga) ajeta (odlomka).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Usman, sin Umera, izvijestio nas je Junus od Zuhrije, od Abdullaha, sina Kaba sina Malika, od Kaba, bio zadovoljan Allah od njega, da je naplaćivao (od) Ibnu Ebu Hadreda (neki) dug (koji) je bio za njega na njemu (tj. njegov, Kabov pri Ibnu Ebu Hadredu - naplaćivao ga je) u Bogomolji.

(Sa velikim slovom riječ Bogomolja u ovom prevodu označava bogomolju, džamiju Muhameda a.s. u Medini.)

Pa su se podigli glasovi njih dvojice, čak je čuo njih poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a on je u svojoj kući. Pa je izašao k njima dvojici dok (tj. te) je otkrio zastor svoje sobe pa je dozivao:

"O Kabel!" Rekao je: "Dvoudazov ti, o poslaniče Allaha!" Rekao je: "Pusti od tvoga (svoga) duga ovo." Pa je dao znak k njemu, to jest: Polovinu (pola duga). Rekao sam: "Zaista već sam učinio (tj. odmah činim to, pristajem da to učinim), o poslaniče Allaha!" Rekao je: "Usatni, pa plati mu (Ibnu Ebu Hadrede)!"

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Ibnu Šihaba, od Urveta, sina Zubejra, od Abdurahmana, sina Abdulkarijja, da je on rekao: čuo sam Umera, sina Hataba, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Čuo sam Hašima, sina Hakima sina Hizama, (da) čita poglavlje (iz Kur'ana, sura koja se zove) Furkan na (drugi način) osim (onoga) što čitam nju (tj. drukčije je čita nego što je ja čitam), a bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, dao čitati meni nju (tj. a on me je lično naučio čitati, učiti tu suru, to poglavlje pa nisam sumnjao u ispravnost svoga čitanja, učenja te sure). I skoro sam bio da požurim na njega (na Hišama odmah prije nego završi čitanje, tj. umalo nisam odmah na njega skočio). Zatim sam pričekao njega dok je otišao (tj. dok je završio čitanje), zatim sam uhvatio za prsa njega za njegov ogrtač, pa sam doveo njega poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam rekao:

"Zaista ja sam čuo ovoga (da) čita na (drugi način) osim (onoga) što si dao čitati meni (naučio čitati, učiti mene) nju (suru)." Pa je rekao meni: "Pusti ga." (Doslovno: "Pošalji ga." A to znači: "Pusti ga, ne drži ga za prsa.") Zatim je rekao njemu: "Čitaj." Pa je čitao. Rekao je: "Ovako se spustila (tj. objavila ova sura od Uzvišenoga Allaha meni)." Zatim je rekao meni: "Čitaj." Pa sam čitao. Pa je rekao: "Ovako se spustila. Zaista Kur'an se spustio na sedam načina (čitanja), pa čitajte od njega što je lako (tj. na onaj način što vam je lakši)."

(Uzrok zbog kojega je Buharija naveo ovaj hadis ovdje jest to da ukaže na to da u vrijeme Muhameda a.s. bivaše kao i danas prepiranja, parničenja radi znanja i poznavanja nečega i da se u tim prepiranjima i onda ponekad gubljaše hladnokrvnost.)

GLAVA

istjeravanja griješnika i parničara iz kuća poslije poznavanja (upoznavanja njihovog pravoga stanja da su griješnici i da se parničari radi obične kavge i neprijateljstva parniče).

A već je istjerao Umer sestru Ebu Bekra kada je naricala (kada je počela da nariče za Ebu Bekrom).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Bešara, pričao nam je Muhamed, sin Ebu Adijja, od Šubeta, od Sada, sina Ibrahima, od Humejda, sina Abdurahmana, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista već sam htio (pomišljao) da zapovjedim za molitvu pa (da) se uspostavi (da se počne obavljati), zatim (da) se protivim (tj. da se uputim) k stanovima ljudi (koji) ne prisustvuju molitvi pa (da) popalim na njih (tj. da spalim njih, njihove stanove)."

(Budući da to nije učinio, jasno je da je ova izjava Muhameda a.s. imala za cilj da zastraši nemarne i da istakne važnost zajedničke molitve onima koji to nisu dovoljno shvatili. Htjelo se reći da je to grijeh takav da svaki onaj koji ga čini zaslužuje takvu kaznu da bi mu još na ovome svijetu trebalo kuću zapaliti. Ovaj hadis već je prolazio u tekstu.)

GLAVA

tužbe staraoca (izvršitelja oporuke) za umrloga (zbog umrloga da se njemu isposluje neko pravo makar nakon smrti).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Sufjan od Zuhrije, od Urveta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, da su se Abd, sin Zemata, i Sad, sin Ebu Vakasa, prepirali njih dva kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, o sinu robinje Zemata (o sinu Zematove robinje) pa je rekao Sad:

"O poslaniče Allaha, oporučio je meni (tj. učinio je mene izvršiteljem svoje oporuke) moj brat (a sastoji se oporuka u tome da) kada sam stigao (tj. kada stignem u Meku) da pogledam sina robinje Zemata pa (da) uzmem njega, pa (jer) zaista on je moj sin." A rekao je Abd, sin Zemata: "Moj brat je (taj dječak) i sin robinje moga oca, rodio se na postelji moga oca." Pa je vidio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, jasnu sličnost pa je rekao:

"On je za tebe (tebi, on je tvoj), o Abde, sine Zemata! A zastru se od njega, o Sevdeta (o Sevdo)!"

(Ovaj hadis je već prolazio i o njemu su davana objašnjenja.)

GLAVA

vezanja (onoga ko je) od (onih) koji (su takvi da) se boji njegove pokvarenosti (njegova zla, tj. GLAVA vezivanja u okove onoga čijeg se je zla bojati).

A okivao je (u okove) ibnu Abas Ikrimu (Ikrimeta privikavajući ga) na poučavanje Kur'ana, i običaja (tj. postupaka i hadisa Muhamedovih a.s.) i zapovjedi (zakona o nasljedstvu).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Lejs od Seida, sina Ebu Seida, da je on čuo Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Poslao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, konjicu prema Nedždu, pa je dovela (jednoga) čovjeka iz Hanifetovića, rekne se njemu (ime mu je) Sumamete, sin Usala, gospodar pripadnika (stanovnika grada) Jemame. Pa su svezali njega za (jedan) stub od stubova Bogomlje. Pa je izašao k njemu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Rekao je:

"Šta je kod tebe, o Sumamete?" Rekao je: "Kod mene je, o Muhamede, dobro." Pa je spomenuo hadis (do kraja ga ispričavši). Rekao je (na kraju Muhamed a.s.): "Pustite (odriješite) Sumameta."

GLAVA

vezanja i zatvaranja (u zatvor) u svetome tlu.

A kupio je Nafi', sin Abdulharisa, (jednu) kuću za zatvor u Meki od Safvana, sina Umejeta, na (tj. uz uvjet, uslov) da Umer ako je zadovoljan, pa prodaja je njegova prodaja, a ako nije zadovoljan (tj. ako ne bude zadovoljan) Umer, pa za Safvana je (tj. Safvan ima) četiri stotine (srebrenjaka za korišćenje zgrade do Umerova odgovora). A zatvorio je Ibnu Zubejr u Meki (u zatvor jednoga čovjeka koji je imao mnogo dugovanja).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, pričao nam je Lejs, rekao je: pričao mi je Seid, sin Ebu Seida, čuo je Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Poslao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, konjicu prema Nedždu, pa je dovela čovjeka iz Hanifetovića, rekne mu se (ime mu je) Sumamete, sin Usala. Pa su svezali njega za stub od stubova Bogomlje.

U IME ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

GLAVA

nepopustljivosti (tj. nepopustljivoga držanja vjerovnika za svoga dužnika da mu plati dug).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs, pričao mi je Džafer, sin Rebi'ata. A rekao je (drugi) osim njega: Pričao mi je Lejs, rekao je: pričao mi je Džafer, sin Rebiata, od Abdurahmana, sina Hurmuza, od Abdullaha, sina Kaba sina Malika, Ensarije, od Kaba sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, da je ono bilo za (u) njega na Abdullahu, sinu Ebu Hadreda, Eslemiji dugovanje (dug), pa je sreo njega, pa je držao njega (tj. slijedio je njega ne odvajajući se od njega, uhvatio je njega ne puštajući ga). Pa su razgovarali se njih dvojica dok su se podigli glasovi njih dvojice. Pa je prošao pokraj njih dvojice Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"O Kabe!" I pokazao (dao je znak) sa svojom rukom kao da on kaže: "Polovinu (oprosti)." Pa je uzeo polovinu (onoga) što je na njega (tj. što je njemu pripadalo), a ostavio je polovinu.

GLAVA

naplaćivanja (traženja svoga duga od drugoga lica).

PRIČAO NAM JE Ishak, pričao nam je Vehb, sin Džerira sina Hazima, izvijestio nas je Šubete od Aameša, od Ebu Duha-a, od Mesruka, od Habbaba, rekao je:

Bio sam kovač u preislamlju (u pagansko doba). I bili su za (u) mene na Asu, sinu Vaila, (neki) srebrenjaci (kao dug), pa sam došao njemu (da) naplatim njemu (od njega taj dug). Pa je rekao: "Neću platiti tebi do (da) zaniječesh (tj. da ne vjeruješ) Muhameda." Pa sam rekao: "Ne, tako mi Allaha neću zanijekati Muhameda, pomilovao ga Allah i spasio, da usmrti tebe Allah, zatim (da) proživi tebe." Rekao je: "Pa pusti me, da umrem, zatim (da) se proživim, pa (da) se meni dadne imanje i djeca, zatim (da tada) platim tebi (dug)." Pa je sišao (ovaj odlomak, ajet):

"Pa zar nisi vidio (tj. mislio o onome) koji niječe naše znakove (ili naše odlomke) i rekao je: Zaista daće se meni svakako imanje i djeca." Odlomak (ajet taj čitaj, vidi).